

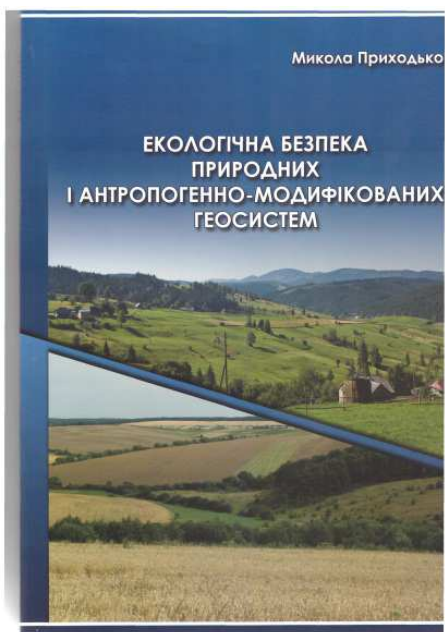
Хронологія паводків в долині Дністра дає змогу населенню чітко усвідомити процес походження паводкової хвилі, та завдяки наведеним картам визначити території першої небезпеки. Досить важливим є і дані з погіршення екологічного стану території після проходження паводку. На наведених картах можна спостерігати, які наслідки принесли паводки на досліджувану територію. Тому що землі кожного населеного пункту, поля, луки, городи несуть масу забруднень від Стебника, Калуша, Бурштина та інших джерел техногенного навантаження на природні геосистеми. Ця інформація є важливою, адже від ряду заходів, які повинні бути виконані населенням, що проживає на території потерпілій від паводку після нормалізації ситуації, є запорукою подальшого розвитку та стабілізації функціонування територіальних одиниць.

У брошурі висвітлені також питання прогнозування паводків. Запропоновано практичні рішення, які розширяють можливості прогнозування несприятливих паводкових явищ, що в свою чергу дасть змогу своєчасно попередити населення та уникнути численних збитків. Опис сучасної схеми прогнозу і оповіщення при паводках для басейну р. Дністер спрощує розуміння ситуації та розширює її доступність пересічному населенню. Власне ці знання і потрібні мешканцям Дністровської долини для визначення подальшої стратегії сталого розвитку територіальної одиниці.

Качала Т.Б.

*Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

БЕЗПЕЧНИЙ РОЗВИТОК ПРИРОДНИХ І АНТРОПОГЕННО-МОДИФІКОВАНИХ ГЕОСИСТЕМ

В 2013 році у видавництві «Центр екологічної освіти та інформації» вийшла друком наукова монографія М.М. Приходька «Екологічна безпека природних і антропогенно-модифікованих геосистем». Автор на 201 сторінці висвітлив теоретико-методологічні засади досягнень екологічної безпеки антропогенно-змінених геосистем. Здійснено аналіз та оцінено екологічні ризики (антропогенної перетвореності природних геосистем, забруднення атмосферного повітря і поверхневих вод, паводки, зміна клімату). Розглянуто проблеми екологічної безпеки лісових, водних і агрогеосистем. Обґрунтовані системи управління екологічною безпекою геосистем та наукові підходи до планування і конструювання нових екологічно безпечних геосистем.

В монографії порушуються питання, які є актуальними для всіх регіонів України, а саме екологічно не обґрунтоване освоєння природних геосистем і використання природних ресурсів, недостатня екологічна захищеність промислово – виробничого сектора економіки та значне антропогенно-техногенне навантаження, що призвели до деградації природного середовища, зниження екологічного потенціалу, вичерпання природних ресурсів, втрати біотичного та ландшафтного різноманіття, інтенсифікації негативних екзогенних процесів, формування руйнівних повеней, забруднення компонентів навколишнього середовища.

Розкриваються ідеї екологічної безпеки, яка є складовою частиною національної безпеки України і повинна забезпечувати захищеність життєво важливих інтересів

суспільства від реальних або потенційних екологічних ризиків, що створюються природними або антропогенними чинниками.

Дана монографія сприяла розробленню теоретико-методологічних засад екологічної безпеки природних і антропогенно-модифікованих геосистем та конструктивно-географічних принципів планування і конструювання нових екологічно безпечних геосистем, як однієї з фундаментальних передумов сталого (збалансованого) розвитку регіону Українських Карпат і прилеглих територій.

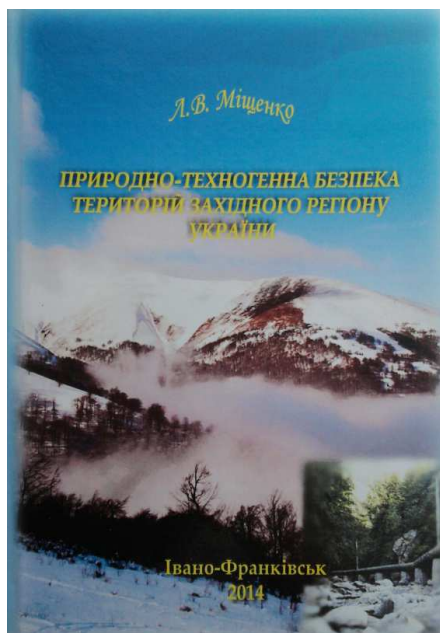
Дослідження, що описані в монографії, приводять до висновку, що ефективне функціонування систем моніторингу навколишнього середовища необхідно: проводити комплексні спостереження за єдиною програмою, уніфікованими методиками досліджень і методами вимірювань, забезпечити суб'єкти моніторингу засобами одержання, обробки і аналізу інформації та створення баз і банків даних на основі ГІС – технологій.

Дане наукове видання допоможе науковцям і практикам для подальшого розвитку наукового напрямку – екологічна безпека геосистем, природних, антропогенно-модифікованих і антропогенних геосистем, які формують навколишнє середовище.

Лабій Ю.М.

*Прикарпатський національний
університет імені В. Стефаника*

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ (ПРИРОДНО-ТЕХНОГЕННОЇ) БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІЙ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

У 2014 році вийшла з друку монографія «Природно-техногенна безпека територій Західного регіону України» Л.В. Міщенко – кандидата географічних наук, доцента кафедри екології інженерно-екологічного інституту ІФНТУНГ.

Монографія висвітлює розроблені автором ландшафтно-геохімічні методи визначення сучасної екологічної ситуації з використанням ГІС технологій для комплексної оцінки 10 компонентів природно-антропогенних геосистем – на об'єктовому (цементний комбінат, міська територія Івано-Франківська), локальному (Тисменицький, Галицький адміністративні райони, Надвірнянський нафтогазовидобувний район, високогірна зона Карпат) та регіональному (Івано-Франківська і Закарпатська адміністративні області, Карпатський регіон) рівнях.

Створені комп'ютеризовані системи територіальної природно-техногенної (екологічної) безпеки, які включають бази екологічних даних з 1441 ландшафтно-геохімічного полігону з результатами аналізів на 6-21 різних забруднювачів усіх компонентів природно-антропогенних геосистем. Запропоновано новий спосіб кількісних оцінок сучасного стану на основі вмісту у компонентах довкілля важких металів, що створює небезпеку для життєдіяльності населення. Побудовані комп'ютерні (електронні) поелементні та покомпонентні карти сучасних ландшафтно-геохімічних станів (нормального, задовільного, напруженого, складного, незадовільного, передкризового) усіх компонентів та інтегральна карта сучасної екологічної ситуації техногенних об'єктів, міст, районів, областей Західного регіону України.

В монографії обґрунтовано ландшафтно-геохімічне (геоекологічне) районування з виділенням багатоповірхової ієрархічної системи структур (геоекотипів): ландшафтно-
© Лабій Ю.М., 2014